

Kavram De?i?tirme Metinleri Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Kavram De?i?tirme Metinleri Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=24483>

Özet

Kavram Değiştirme Metinleri Tutum Ölçeği, öğrencilerin kavramsal öğrenmeyi tercih etmek amacıyla tasarlanmış olan kavram değiştirme metinlerine (Conceptual Change Texts - CCTs) yönelik geliştirdikleri tutumları ölçmek üzere geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçek, B. Yalvaç tarafından 1998 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde sunulan yüksek lisans tezi kapsamında oluşturulmuştur.

Temelde öğrencilerin bu özel öğretim materyallerini ne kadar yararlı, ilgi çekici ve etkili bulduklarına dair duygusal ve bilişsel eğilimlerini belirlemeyi amaçlar. Ölçek, özellikle 6. sınıf düzeyinde elektrik akımı gibi zorlu fen kavramlarının öğretiminde kavram değiştirme metinlerinin etkisini inceleyen deneysel bir çalışmanın bir parçası olarak kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kavram Değişimi, Tutum Ölçeği, Kavram Değişimi, Fen Eğitimi, Tutum, Öğrenme Materyalleri, 6. Sınıf.

Yazarlar

Yalvaç, B.

Amaç

Ölçeğin temel amacı, öğrencilerin fen bilimleri derslerinde kullanılan **kavram değiştirme metinlerine** karşı geliştirdikleri tutumları sistematik ve nicel bir şekilde belirlemektir. Bu araç, geleneksel öğretim yöntemleri yerine kavramsal çelişki yaratan metinlerin kullanımına öğrencilerin nasıl duygusal ve bilişsel tepki verdiğini ortaya koymayı hedefler. Öğrenci tutumları, kavramsal anlama ve akademik başarı ile ilişkilendirilerek öğretim materyalinin genel etkinliği hakkında dolaylı bilgi sağlamak ana hedefidir.

Ölçek, özellikle 6. sınıf öğrencilerinin elektrik akımı kavramının anlamalarını destekleyen metinlere yönelik algılarına ve motivasyonlarına değerlendirmek üzere tasarlanmıştır. Bu bağlamda, ölçeğin birincil hedefi, metinlerin kullanımına dair öğrenci kabul düzeyini ölçmektir.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü psikolojik yapı, öğrencilerin belirli bir öğretim materyali türü olan kavram değiştirme metinlerine yönelik **tutumudur**. Tutum, bireyin belirli bir nesne veya duruma karşı sergilediği olumlu veya olumsuz değerlendirmeler, duygular ve davranışsal eğilimlerin birleşimidir.

Bu ölçek özelinde, yapıcı öğrencilerin kavram değiştirme metinlerini ne kadar faydalı, ilginç veya zorlayıcı bulduklarına dair inançları ve bu metinleri okuma istekliliklerini kapsayan bilişsel ve duyuşsal bileşenleri içermektedir. Ölçek maddeleri, öğrencilerin metinlerin anlaşılabilirliğine, öğrenmelerine katkılarına ve derse olan genel ilgilerine dair kanaatlerini yansıtmayı amaçlamaktadır.

Geçerlik

Sağlanan kaynak özetinde ölçeğin geçerlik çabalarına dair spesifik istatistiksel veriler açıkça belirtilmemiştir ('-'). Ancak, bir Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilen **psikometrik** bir araç olması nedeniyle, orijinal tez çalışmasında geçerlik analizlerinin detaylıca sunulduğu varsayılmaktadır. Tipik olarak bu tür tutum ölçeklerinde uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliği sağlanır ve ardından faktör analizi gibi yöntemlerle yapı geçerliği incelenir. Ölçeğin, gerçekten kavram değiştirme metinlerine yönelik tutumu ölçtüğünü kanıtlamak amacıyla geçerlik çabaları yapıldığı tahmin edilmektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenilirliğine ilişkin istatistiksel sonuçlar (örneğin, Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı, test-tekrar test güvenilirliği) kaynak özetinde yer almamaktadır ('-'). Ölçeğin iç tutarlılığına, **psikometrik** açıdan kabul edilebilir düzeyde olması beklenir. Güvenirlik değerleri için detaylı inceleme, B. Yalvaç'ın 1998 tarihli tezinde yer almaktadır. İç tutarlılık analizleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı ne derece tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermelidir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, tutum yapısının boyutları belirlemek amacıyla faktör analizi yöntemlerinin kullanıldığı varsayılmaktadır. Kavram Değiştirme Metinlerine yönelik tutumun tek boyutlu mu olduğu, yoksa metinlerin algılanan zorluk, fayda ve ilgi çekicilik gibi alt boyutlardan oluştuğu, açıklanabilir (EFA) veya doğrulanabilir (CFA) faktör analizleri ile belirlenmi olabilir. Bu analizlerin sonuçları ve elde edilen faktör yapısı, sağlanan kaynak özetinde detaylandırılmamıştır ve orijinal tezin incelenmesini gerektirir.

Araç

Test Type: Geliştirme (Developmental Scale)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi yer almamakla birlikte ('-'), tutum ölçeklerinin standart uygulamaları gereği 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme formatında olduğu tahmin edilmektedir (Örn: Kesinlikle Katılmıyorum'dan Kesinlikle Katılıyorum'a).

Language Available: Türkçe

Population Group: İlköretim/Ortaokul Öğrencileri

Age Group: 6. Sınıf öğrencileri (yaklaşık 11-12 yaş)

Population Details: Çalışma, 1998 yılında Ankara'da, Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen tez çalışması kapsamında belirlenen bir öğrenci örnekleminde uygulanmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Temelli Anket (Self-report Questionnaire)

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Fen Eğitimi, Elektrik Akımı, Kavram De?irtimi Metinleri, Tutum Ölçümü.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor (Sa?lanan kaynakta rapor edilmemiştir.)

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor (Sa?lanan kaynakta rapor edilmemiştir.)

Correspondence Address: Orta Do?u Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara, Türkiye (Tez çalışması'nın yürütüldüğü kurumsal adres).

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçek, akademik bir Yüksek Lisans Tezi kapsamında geliştirilmiştir. Bu nedenle, ölçeğin kullanımı genellikle orijinal yazarın veya tezin sahibi olduğu üniversitenin (Orta Do?u Teknik Üniversitesi) resmi iznine tabidir. Ticari bir ücret bilgisi mevcut değildir.

Ölçeğin geliştirildiği ve uygulandığı yıl: **1998**.

Kaynaklar

Yalvaç, B. (1998). *Effect of instruction of students understanding of electric current concept using conceptual change text at 6th grade* (Master's thesis). Middle East Technical University Institute of Science, Ankara.

Bu tezin bibliyografik kayda YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden erişilebilir: tez.yok.gov.tr

Kavram De?irtirme Metinleri Tutum Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme format? için orijinal yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM